

Broj:M-01-02-01-2-413/26

Mostar, 1. 9. 2026.

Na temelju Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 32/10 – prečišćeni tekst), Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 59/09 i 66/16), Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, br. 46/10 i 75/13), Gender akcijskog plana Bosne i Hercegovine za razdoblje 2023. - 2027. godine, te čl. 44. i 45. Statuta Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, ravnatelj Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine donosi:

AKT O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI U ZAVODU ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

(1) Ovim Aktom utvrđuju se načela, ciljevi, mjere i odgovornosti Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: Zavod) u području ostvarivanja, promicanja i zaštite rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti žena i muškaraca.

(2) Ovim Aktom naročito se uređuje:

- a) primjena načela rodne ravnopravnosti u radu i odlučivanju Zavoda;
- b) osiguravanje jednakih mogućnosti žena i muškaraca u području rada, zapošljavanja i profesionalnog razvoja;
- c) integriranje rodne perspektive u javnozdravstvene politike, programe, projekte i aktivnosti Zavoda;
- d) osiguravanje rodno osjetljivog pristupa u promociji i očuvanju javnog zdravlja;
- e) prikupljanje, analiza i korištenje podataka razvrstanih prema spolu;
- f) prevencija svih oblika diskriminacije i rodno uvjetovanog nasilja;
- g) promicanje jednakog pristupa informacijama, preventivnim programima i drugim javnozdravstvenim sadržajima;
- h) podizanje razine znanja i svijesti radnika o rodnoj ravnopravnosti;
- i) praćenje provedbe mjera i izvještavanje o ostvarivanju rodne ravnopravnosti u Zavodu.

Članak 2.

(Svrha)

(1) Svrha ovog Akta je osigurati da se načelo rodne ravnopravnosti sustavno i dosljedno ugrađuje u sve relevantne segmente djelovanja Zavoda, s ciljem unapređenja zdravlja stanovništva Federacije Bosne i Hercegovine i smanjenja zdravstvenih nejednakosti povezanih sa spolom i rodom.

(2) Zavod će u okviru svoje nadležnosti razvijati i provoditi javnozdravstvene politike i aktivnosti koje uvažavaju različite zdravstvene potrebe žena i muškaraca, djevojčica i dječaka,

kao i drugih skupina stanovništva, vodeći računa o njihovim specifičnim životnim, socijalnim i zdravstvenim okolnostima.

II. TEMELJNA NAČELA

Članak 3.

(Načelo ravnopravnosti)

(1) Zavod se u svom radu vodi načelom jednakosti i ravnopravnosti žena i muškaraca te osigurava jednake mogućnosti za sudjelovanje, pristup pravima, odgovornostima i resursima, u skladu sa zakonom.

(2) Nitko ne smije biti stavljen u nepovoljniji položaj zbog spola, bračnog ili obiteljskog statusa, trudnoće, roditeljstva ili drugog osobnog svojstva zaštićenog zakonom.

Članak 4.

(Zabrana diskriminacije)

Zabranjena je izravna i neizravna diskriminacija na temelju spola, kao i svaki drugi oblik diskriminatornog postupanja suprotan važećim propisima.

Posebno je zabranjena diskriminacija u:

- a) postupku zapošljavanja i izbora kandidata;
- b) raspoređivanju na radna mjesta;
- c) ostvarivanju prava iz radnog odnosa;
- d) stručnom usavršavanju i obrazovanju;
- e) napredovanju i imenovanju na rukovodeća mjesta;
- f) utvrđivanju plaća i drugih naknada;
- g) sudjelovanju u stručnim tijelima, projektima i programima;
- h) drugim područjima rada i profesionalnog razvoja.

Članak 5.

(Jednake mogućnosti)

(1) Zavod će poduzimati odgovarajuće mjere kako bi ženama i muškarcima osigurao jednake mogućnosti za sudjelovanje u radu, odlučivanju, stručnom razvoju i profesionalnom napredovanju.

(2) Prilikom imenovanja povjerenstava, radnih skupina, stručnih tijela i drugih tijela Zavoda, kada je to moguće i primjereno prirodi poslova, vodit će se računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca.

III. RODNA RAVNOPRAVNOST U JAVNOM ZDRAVLJU

Članak 6.

(Rodna perspektiva u javnom zdravstvu)

(1) Zavod će, u okviru svoje djelatnosti, rodnu perspektivu uključivati u planiranje, provedbu, praćenje i vrednovanje javnozdravstvenih politika, programa, projekata, istraživanja i drugih aktivnosti.

(2) Pri planiranju javnozdravstvenih intervencija, kada je to relevantno, analizirat će se:

- a) različiti zdravstveni rizici za žene i muškarce;

- b) razlike u učestalosti bolesti i zdravstvenih stanja;
- c) razlike u korištenju zdravstvenih i preventivnih usluga;
- d) razlike u izloženosti čimbenicima rizika;
- e) posebne potrebe žena i muškaraca tijekom različitih životnih razdoblja;
- f) druge okolnosti koje mogu utjecati na zdravstvene ishode.

Članak 7.

(Promocija zdravlja i prevencija bolesti)

- (1) U provedbi aktivnosti promocije zdravlja i prevencije bolesti Zavod će, kada je to opravdano zdravstvenim potrebama stanovništva, razvijati sadržaje i mjere prilagođene specifičnim potrebama žena i muškaraca.
- (2) Posebna pozornost posvetit će se javnozdravstvenim područjima u kojima postoje uočljive razlike u zdravstvenom statusu, ponašanju, izloženosti rizicima ili dostupnosti zdravstvenih i preventivnih usluga.

Članak 8.

(Zdravstvene nejednakosti)

- (1) Zavod će u okviru svojih nadležnosti pratiti i analizirati zdravstvene nejednakosti povezane sa spolom i drugim relevantnim društvenim čimbenicima.
- (2) Rezultati analiza koristit će se za unapređenje javnozdravstvenih politika, planiranje preventivnih mjera i kreiranje preporuka za donositelje odluka.

IV. PODACI, ISTRAŽIVANJA I JAVNOZDRAVSTVENE ANALIZE

Članak 9.

(Podaci razvrstani prema spolu)

- (1) Kada je to metodološki, zakonski i tehnički opravdano, Zavod će osiguravati prikupljanje, obradu, analizu i prezentiranje podataka razvrstanih prema spolu.
- (2) Podaci razvrstani prema spolu koristit će se radi:
 - a) utvrđivanja zdravstvenih potreba žena i muškaraca;
 - b) praćenja zdravstvenih pokazatelja;
 - c) identificiranja zdravstvenih nejednakosti;
 - d) planiranja javnozdravstvenih intervencija;
 - e) praćenja učinaka provedenih mjera.

Članak 10.

(Javnozdravstvena istraživanja)

- (1) U planiranju i provođenju istraživanja iz područja javnog zdravstva Zavod će, kada je to relevantno, uzimati u obzir rodnu perspektivu.
- (2) Rezultati istraživanja, kada je to primjereno i dopušteno propisima o zaštiti osobnih podataka, mogu sadržavati prikaz rezultata prema spolu radi boljeg razumijevanja zdravstvenih potreba stanovništva.

V. RODNA RAVNOPRAVNOST U RADNOM OKRUŽENJU

Članak 11.

(Radno okruženje)

- (1) Zavod će stvarati radno okruženje u kojem se poštuju dostojanstvo, ravnopravnost, profesionalnost i međusobno uvažavanje svih radnika.
- (2) Nije dopušteno ponašanje koje predstavlja uznemiravanje, spolno uznemiravanje, diskriminaciju ili drugi oblik postupanja kojim se narušava dostojanstvo radnika.

Članak 12.

(Zaštita od diskriminacije i uznemiravanja)

- (1) Radnik koji smatra da je izložen diskriminaciji, uznemiravanju ili spolnom uznemiravanju može se obratiti ravnatelju Zavoda odnosno drugoj osobi određenoj internim aktima Zavoda, bez straha od štetnih posljedica zbog prijavljivanja.
- (2) Postupanje po prijavi provodi se uz zaštitu dostojanstva, privatnosti i osobnih podataka uključenih osoba, u skladu s važećim propisima i općim aktima Zavoda.

Članak 13.

(Usklađivanje profesionalnog i obiteljskog života)

- (1) Zavod će, u skladu s važećim propisima i svojim mogućnostima, poticati mjere kojima se radnicima omogućava odgovarajuće usklađivanje profesionalnog i obiteljskog života.
- (2) Roditeljstvo, korištenje prava na porodiljni, roditeljski ili drugi zakonom zajamčeni dopust ne smije predstavljati osnovu za nepovoljniji položaj radnika.

VI. KOMUNIKACIJA I PROMOCIJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Članak 14.

(Javna komunikacija Zavoda)

- (1) U svojim javnozdravstvenim kampanjama, publikacijama, edukativnim materijalima, priopćenjima i drugim oblicima komunikacije Zavod će, kada je to primjereno, primjenjivati principe rodno osjetljive i nediskriminirajuće komunikacije.
- (2) Zavod će nastojati izbjegavati stereotipne prikaze žena i muškaraca te poticati ravnopravno sudjelovanje i odgovornost žena i muškaraca u očuvanju i unapređenju zdravlja.

Članak 15.

(Promocija rodne ravnopravnosti)

- (1) Zavod će, u okviru svojih nadležnosti, doprinositi promociji rodne ravnopravnosti kao važnog preduvjeta unapređenja javnog zdravlja.
- (2) Aktivnosti mogu uključivati:
 - a) edukaciju stanovništva;
 - b) stručne edukacije zdravstvenih i drugih profesionalaca;
 - c) javnozdravstvene kampanje;
 - d) izradu stručnih i edukativnih materijala;
 - e) istraživanja i analize;
 - f) obilježavanje relevantnih međunarodnih i nacionalnih dana i kampanja;

- g) suradnju s nadležnim institucijama, akademskom zajednicom i organizacijama civilnog društva.

VII. INSTITUCIONALNA ODGOVORNOST

Članak 16.

(Odgovornost za provedbu)

- (1) Za provedbu ovog Akta odgovorni su ravnatelj Zavoda, voditelji sektora/sluzbi/odjela i svi radnici Zavoda, svatko u okviru svojih nadležnosti.
- (2) Ravnatelj Zavoda osigurava uvjete za provedbu načela i mjera utvrđenih ovim Aktom.

Članak 17.

(Koordinator/ica za rodnu ravnopravnost)

- (1) Ravnatelj Zavoda može imenovati koordinatora/icu za rodnu ravnopravnost, odnosno odrediti radnika/cu koji/a će, uz redovne poslove, pratiti provedbu ovog Akta.
- (2) Koordinator/ica naročito:
- a) prati provedbu mjera utvrđenih ovim Aktom;
 - b) predlaže mjere za unapređenje rodne ravnopravnosti;
 - c) surađuje s nadležnim institucionalnim mehanizmima za ravnopravnost spolova;
 - d) sudjeluje u pripremi izvještaja i analiza;
 - e) predlaže edukacije radnika;
 - f) pruža stručnu podršku organizacijskim jedinicama Zavoda.

Članak 18.

(Suradnja s nadležnim institucijama)

- (1) Zavod će u okviru svojih nadležnosti surađivati s Gender centrom Federacije Bosne i Hercegovine, Agencijom za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Federalnim ministarstvom zdravstva, drugim nadležnim institucijama, zdravstvenim ustanovama, akademskim institucijama i organizacijama civilnog društva.
- (2) Suradnja će biti usmjerena na razmjenu znanja i iskustava, unapređenje javnozdravstvenih politika, razvoj stručnih kapaciteta i provedbu aktivnosti usmjerenih na ostvarivanje rodne ravnopravnosti.

VIII. EDUKACIJA I JAČANJE KAPACITETA

Članak 19.

(Edukacija radnika)

Zavod će u skladu s raspoloživim mogućnostima i potrebama, poticati edukaciju radnika o:

- a) načelima rodne ravnopravnosti;
- b) zabrani diskriminacije;
- c) rodno osjetljivom pristupu u javnom zdravstvu;
- d) rodno odgovornom prikupljanju i analizi podataka;

- e) prevenciji rodno uvjetovanog nasilja;
- f) rodno osjetljivoj komunikaciji i promociji zdravlja.

IX. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Članak 20. (Praćenje provedbe)

- (1) Provedba ovog Akta prati se kroz godišnje planove rada Zavoda, izvještaje o radu, javnozdravstvene programe, projekte, istraživanja i druge relevantne dokumente.
- (2) Po potrebi će se utvrđivati pokazatelji za praćenje napretka u ostvarivanju rodne ravnopravnosti.

Članak 21. (Izvještavanje)

- (1) O provedbi ovog Akta, kada je to potrebno, sačinjava se izvještaj koji sadrži naročito:
 - a) provedene aktivnosti;
 - b) ostvarene rezultate;
 - c) utvrđene izazove i prepreke;
 - d) podatke relevantne za praćenje rodne ravnopravnosti;
 - e) prijedloge za unapređenje.
- (2) Izvještaj se može integrirati u redovni godišnji izvještaj o radu Zavoda.

X. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22. (Usklađenost drugih akata Zavoda)

Svi opći i pojedinačni akti Zavoda, kao i planovi, programi, projekti i druge aktivnosti, trebaju biti usklađeni s načelima rodne ravnopravnosti utvrđenim ovim Aktom, u mjeri u kojoj je to primjenjivo.

Članak 23. (Obveza zaposlenika)

Svi radnici Zavoda dužni su u obavljanju svojih poslova poštovati načela utvrđena ovim Aktom i svojim postupanjem doprinositi stvaranju radnog i profesionalnog okruženja utemeljenog na ravnopravnosti, nediskriminaciji i međusobnom poštovanju.

Članak 24. (Tumačenje)

Odredbe ovog Akta tumače se i primjenjuju u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, Zakonom o zabrani diskriminacije, drugim relevantnim propisima Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, međunarodnim standardima iz oblasti ljudskih prava i ravnopravnosti spolova te strateškim dokumentima u području rodne ravnopravnosti.

Članak 25.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj Akt stupa na snagu danom donošenja.
- (2) Akt će se objaviti na oglasnoj ploči Zavoda i/ili na drugi odgovarajući način učiniti dostupnim radnicima Zavoda.

RAVNATELJ

Doc. dr. sc. prim. Siniša Skočibušić, dr. med.

